

III.

ODŮVODNĚNÍ

A. OBECNÁ ČÁST

1. VYSVĚTLENÍ NEZBYTNOSTI NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY

Předmětem návrhu novely nařízení vlády č. 123/2018 Sb., o stanovení maximálního počtu hodin výuky financovaného ze státního rozpočtu pro základní školu, střední školu a konzervatoř zřizovanou krajem, obcí nebo svazkem obcí, je úprava stanoveného rozsahu přímé pedagogické činnosti asistentů pedagoga ve školách a třídách zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona a speciálních.

Návrh novely právní úpravy zahrnuje rovněž nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů, kde je navrženo sjednocení pracovních podmínek asistentů pedagoga zabezpečujících poskytování personální podporu ve školách a školských zařízeních, a to nastavením sníženého rozmezí jejich přímé pedagogické činnosti uvedené v příloze nařízení vlády č. 75/2005 Sb. Zároveň je předmětem úpravy částečná změna pravidel týkající se snížení počtu hodin přímé pedagogické činnosti zástupců ředitele mateřské školy, základní školy, střední školy (konzervatoře), vyšší odborné školy a školní družiny.

Hlavním cílem návrhu novely nařízení vlády č. 123/2018 Sb. je zavedení jednotného systému financování personální podpory ve výše uvedených školách/třídách. Dosavadní dvojí způsob financování (prostřednictvím krajských normativů a z podpůrných opatření) v konečném důsledku znamenal nerovné podmínky pro srovnatelné školy a třídy i neefektivní čerpání finančních prostředků státního rozpočtu. Návrh novely nařízení vlády nastavuje zajišťování podpory asistenta pedagoga do rozpočtů jednotlivých škol na základě vzdělávacího oboru, příslušného rámcového vzdělávacího programu (počtu hodin učebního plánu) a druhu zdravotního postižení žáků v jednotlivých třídách.

Školský terén dlouhodobě upozorňuje, že současná úprava stanovení rozsahu přímé pedagogické činnosti asistenta pedagoga neodpovídá aktuálním potřebám a způsobuje nerovné podmínky výkonu této pracovní pozice. Rozsah přímé pedagogické činnosti 36 hodin vychází z doporučení uvedeném ve vyhlášce č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů, kde je navržen poměr přímé a nepřímé pedagogické činnosti asistenta pedagoga v poměru 9:1. Návrh má za cíl narovnat podmínky pro výkon práce asistentů pedagoga jako osob zajišťujících poskytování personální podpory ve školách. Navržené řešení stanovuje stejné podmínky pro rozsah přímé pedagogické činnosti asistenta pedagoga ve srovnatelných školách a v konečném důsledku je předpokladem vytvoření podmínek pro zvýšení kvality poskytovaného vzdělávání. Podrobně je problém i cílový stav popsán v Závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace.

V rámci zajištění efektivního čerpání finančních prostředků státního rozpočtu v návaznosti na spuštění změny financování školství zřizovaného krajem, obcemi a svazky obcí v praxi je třeba zpřesnit pravidla pro snížení počtu hodin přímé pedagogické činnosti zástupců ředitele mateřské školy, základní školy, střední školy (konzervatoře), vyšší odborné školy a školní družiny tak, aby ředitel školy nebyl omezen ve svém manažerském rozhodování týkajícím se počtu svých zástupců a vymezení jejich konkrétní působnosti, na druhou stranu aby byla

legislativně omezena možnost určitého zneužití nákladových prvků normativního financování pedagogické práce. S ohledem na organizaci školního roku a dostatečný prostor k přípravě na upravené podmínky se účinnost této části změn nařízení vlády č. 75/2005 Sb. navrhuje až k 1. 9. 2020.

2. ODŮVODNĚNÍ HLAVNÍCH PRINCIPŮ

V souvislosti s přípravou nového systému financování regionálního školství je rovněž nutné specifikovat pro základní školy a třídy zřízené podle § 16 školského zákona a speciální a střední školy vzdělávacího oboru Praktická škola jednoletá a Praktická škola dvouletá zřizované krajem, obcí nebo svazkem obcí maximální počet přímé pedagogické činnosti asistenta pedagoga financovaný ze státního rozpočtu na jednu třídu v závislosti na počtu žáků ve třídě, oboru vzdělání, počtu hodin učebního plánu příslušného rámcového vzdělávacího programu a druhu zdravotního znevýhodnění žáků, pro kterou je třída zřízena. Dále je cílem předkládaného návrhu zajistit systematickou a odborně vedenou pedagogickou intervencí žákům se závažnými vadami řeči a její finanční náročnost promítnout již do rozpočtu školy vzdělávající tyto žáky. Odstranění nerovných pracovních podmínek asistentů pedagoga způsobené nastavením velkým rozsahem jejich přímé pedagogické činnosti je dalším ze záměrů předkládaného návrhu novely nařízení vlády č. 75/2005 Sb. Nově zde rovněž bude stanoveno pravidlo snížení počtu hodin přímé pedagogické činnosti zástupců ředitele školy tak, aby bylo zajištěno efektivní čerpání finančních prostředků státního rozpočtu a kompetence rozložení počtu snížení hodin přímé pedagogické činnosti a určení počtu zástupců ředitele školy byla ponechána řediteli školy.

3. ZHODNOCENÍ SOULADU NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY SE ZÁKONEM

Návrh novely nařízení vlády č. 123/2018 Sb. je zpracován k naplnění zmocnění podle § 161 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění zákona č. 101/2017 Sb. Podle tohoto zmocnění vláda stanoví nařízením pro základní školy a střední školy zřizované krajem, obcí nebo svazkem obcí maximální počet hodin výuky financovaný ze státního rozpočtu na jednu třídu v oboru vzdělání v závislosti na počtu žáků ve třídě a pro konzervatoře zřizované krajem, obcí nebo svazkem obcí maximální počet hodin výuky financovaný ze státního rozpočtu na jeden ročník v oboru vzdělání v závislosti na počtu žáků v ročníku. Předložená právní úprava je plně v souladu s uvedenými zmocněními.

Návrh novely nařízení vlády č. 75/2005 Sb. je v souladu se zmocňovacím ustanovením § 23 odst. 5 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. Podle tohoto ustanovení vláda stanoví nařízením rozsah přímé pedagogické činnosti pedagogických pracovníků škol zřizovaných ministerstvem, krajem, obcí a svazkem obcí. Pro ostatní školy, které nezřizuje ministerstvo, kraj, obec nebo svazek obcí (tzv. školy soukromé nebo církevní), právní úprava nařízení vlády č. 75/2005 Sb. není závazná.

4. ZHODOCENÍ SOULADU NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY S PŘEDPISY EVROPSKÉ UNIE, JUDIKATUROU SOUDNÍCH ORGÁNŮ EVROPSKÉ UNIE A OBECNÝMI ZÁSADAMI PRÁVA EVROPSKÉ UNIE

Ve smyslu čl. 165 a 166 SFEU je společná politika všeobecného a odborného vzdělávání vyloučena z harmonizace zákonů a ostatních právních předpisů členských států. Právo EU plně respektuje odpovědnost národní právní úpravy členských států v oblasti organizace vzdělávacích systémů.

Na předmětnou úpravu přímo nedopadají žádné předpisy Evropské unie ani nijak nezasahuje do podmínek hospodářské soutěže na území Evropské unie.

Úprava je tak plně slučitelná s právem Evropské unie.

5. PŘEDPOKLÁDANÝ HOSPODÁŘSKÝ A FINANČNÍ DOPAD NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY

Veškeré změny vyplývající z implementace předmětného návrhu novely nařízení vlády budou zabezpečeny v rámci schválených limitů kapitoly bez dodatečných požadavků na státní rozpočet. Předkladatel se zavazuje, že po roce účinnosti navržené právní úpravy předloží Ministerstvu financí vyhodnocení přínosů a finančních úspor plynoucích z navržené optimalizace v oblasti fungování aplikace podpůrných opatření.

6. ZHODNOCENÍ SOCIÁLNÍCH DOPADŮ, VČETNĚ DOPADŮ NA RODINY A DOPADŮ NA SPECIFICKÉ SKUPINY OBYVATEL, ZEJMÉNA OSOBY SOCIÁLNĚ SLABÉ, OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM A NÁRODNOSTNÍ MENŠINY

Navrhovaná úprava se dotýká výše uvedeným způsobem osob (dětí, žáků a studentů) se znevýhodněním. Zajišťuje takovou míru podpory, která odpovídá potřebám konkrétních žáků a zajišťuje přidělení výše finančních prostředků na personální podporu asistenta pedagoga a speciálního pedagoga-logopeda, která reaguje na skutečné nároky žáků vzdělávajících se v systému speciálního školství. Předložený návrh pouze upravuje některé parametry podpory, aby bylo zajištěno účelnější a efektivnější využití finančních prostředků státního rozpočtu. Standard podpory poskytovaný konkrétním osobám zůstává zachován, a proto nedojde k negativním sociálním dopadům.

Navrhovaná úprava předpokládá rovněž pozitivní sociální dopady spočívající ve zlepšení podmínek pro výkon činnosti asistentů pedagoga a ve spojení s tím předkladatel očekává pozitivní dopad do oblasti profesního rozvoje asistentů pedagoga, a tím i příznivý dopad na poskytované vzdělávání.

7. ZHODNOCENÍ NAVRHOVANÉHO ŘEŠENÍ VE VZTAHU K ZÁKAZU DISKRIMINACE A VE VZTAHU K ROVNOSTI MUŽŮ A ŽEN

Navrhovaná právní úprava do zákazu diskriminace či do rovnosti mužů a žen nezasahuje. Výkon činnosti asistenta pedagoga a speciálního pedagoga-logopeda je otevřen jak mužům, tak ženám.

8. ZHODNOCENÍ DOPADŮ NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Navrhovaná právní úprava nemá žádné dopady ve vztahu k životnímu prostředí.

9. ZHODNOCENÍ DOPADŮ NA BEZPEČNOST NEBO OBRANU STÁTU

Změny obsažené v návrhu žádným způsobem neovlivňují bezpečnost či obranu státu.

10. ZHODNOCENÍ DOPADŮ VE VZTAHU K OCHRANĚ SOUKROMÍ A OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Předkládaná nařízení vlády nepřináší žádná nová rizika pro ochranu soukromí a osobních údajů.

11. ZHODNOCENÍ KORUPČNÍCH RIZIK

Návrh novely nařízení vlády je pouze změnou upravující vnitřní rozpory a změnou přinášející některé administrativní úspory. Návrh nepřináší žádná nová potenciální korupční rizika.

B. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

Část první (Změna nařízení vlády č. 75/2005 Sb.)

K článku I

K bodu 1 (§ 2 odst. 4)

Ředitel školy může již i podle stávající právní úpravy určit libovolný počet svých zástupců, nově se však bude snížení počtu hodin přímé pedagogické činnosti mezi ně rozdělovat. Tato úprava, která rovněž zohledňuje počet tříd a součástí školy, pro které je možné zástupcům ředitele školy snížit počet přímé pedagogické činnosti, zamezuje neúčelnému čerpání finančních prostředků státního rozpočtu po zahájení reformy financování regionálního školství a současně zachovává manažerské kompetence ředitelů škol a umožňuje řediteli školy nastavit snížení počtu přímé pedagogické činnosti zástupců ředitele na základě konkrétních podmínek školy.

K bodům 2 až 7 (§ 2a, § 3 a §4, Příloha, body 3.6 a 6. 4.)

Návrh upravuje rozsah přímé vyučovací činnosti zástupce ředitele v případě mateřské, základní a střední školy, konzervatoře a vyšší odborné školy a ve školní družině. Právní úprava má za cíl stanovit, aby se rozsah přímé pedagogické činnosti zástupce ředitele nesnižoval v případě, že jde o mateřskou školu a školní družinu, která má tři a méně tříd či oddělení. V případě základní a střední školy, konzervatoře a vyšší odborné školy se počet hodin přímé pedagogické činnosti zástupce ředitele nesnižuje v případě, že má škola čtyři a méně tříd, oddělení nebo studijních skupin. Pokud má škola více zástupců ředitele školy, snižuje se jim rozsah přímé pedagogické činnosti v souhrnu uvedeném v tomto nařízení. V situaci, kdy některá součást subjektu při svém počtu tříd, oddělení nebo studijních skupin dosahuje na snížení přímé pedagogické činnosti zástupce ředitele školy v rozdílné výši, platí pro školu nejvýhodnější varianta.

K bodu 8 (Příloha, bod 14. 4.)

Dosavadní právní úprava přílohy nařízení vlády č. 75/2005 Sb. stanovovala pro rozsah přímé pedagogické činnosti asistenta pedagoga rozmezí až 20 hodin. Poskytovaná personální podpora tímto pedagogickým pracovníkem měla tedy při stejném finančním ohodnocení různou míru přímého dopadu na vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami. Současný návrh stanovuje toto rozmezí z důvodu zajištění rovných pracovních podmínek k výkonu pedagogické podpory asistenta pedagoga. Jako základ byl vzat v úvahu model aktuálně aplikovaný a doporučený ve vyhlášce ž. 27/2016 Sb., a to poměr přímé a nepřímé pedagogické činnosti asistenta pedagoga 9:1.

K článku II

Přechodné ustanovení

Do 31. 8. 2021 se na asistenty pedagoga, kteří vykonávají činnost ve škole/třídě, která není zřízena podle § 16 odst. 9 školského zákona, uplatní ustanovení nařízení vlády č. 75/2005 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto nařízení.

Část druhá (Změna nařízení vlády č. 123/2018 Sb.)

K článku III

K bodům 1, 3 a 4

Jde o legislativně-technickou úpravu.

K bodům 2 a 5

§ 5a

Pro žáky se závažnými vadami řeči je speciálně pedagogická intervence dosud financována převážně normativně a v rozdílné výši podle krajů. V rámci systémového řešení Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy navrhuje standardně zajistit pro každého žáka s diagnostikovanou závažnou vadou řeči 1 hodinu speciálně-pedagogické intervence týdně.

§ 5b a příloha č. 2

Stanovená maximální výše týdenního počtu hodin výuky zabezpečovaná asistentem pedagoga a financovaná ze státního rozpočtu na jednu třídu školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona nebo třídu zřízenou podle § 16 odst. 9 školského zákona se odvíjí od počtu žáků ve třídě, počtu hodin učebního plánu příslušného rámcového vzdělávacího programu a druhu zdravotního postižení, pro které je daná třída zřízena. Nastavený standard v maximální výši zohledňuje speciální vzdělávací potřeby žáků vzdělávaných ve speciálním školství.

Část třetí

K článku IV

Účinnost

Nařízení nabývají účinnosti dnem 1. 9. 2019, s výjimkou ustanovení části první čl. I bodů 1 až 7, která nabývají účinnosti dnem 1. 9. 2020.